

Wprowadzenie	13	
Rozdział I		
DZIEJE EDUKACJI ZDROWOTNEJ – OD STAROŻYTNOŚCI DO WSPÓŁCZESNOŚCI		25
1.1. Zdrowie w perspektywie historycznej	25	
1.1.1. Czasy prehistoryczne	26	
1.1.2. Starożytność	28	
1.1.3. Średniowiecze	33	
1.1.4. Czasy nowożytne	36	
1.1.5. XX wiek	45	
1.2. Ewolucja podejścia do zdrowia ucznia – od wychowania higienicznego do edukacji zdrowotnej	58	
Rozdział II		
TEORETYCZNE PODSTAWY SZKOLNEJ EDUKACJI ZDROWOTNEJ UKIERUNKOWANEJ NA JAKOŚĆ ŻYCIA		63
2.1. Zdrowie jako podstawowe pojęcie edukacji zdrowotnej	63	
2.2. Czynniki warunkujące zdrowie ucznia	72	
2.2.1. Koncepcja „pól zdrowia” w edukacji zdrowotnej	73	
2.2.2. Styl życia a zachowania zdrowotne ucznia	76	
2.3. Holistyczne ujęcie zdrowia w szkolnej edukacji zdrowotnej	79	
2.3.1. Wielowymiarowość zdrowia ucznia	82	
2.3.2. Postawa prozdrowotna ucznia ukierunkowana na holistyczne ujmowania zdrowia	84	

2.4. Koncepcja salutogenezy a poczucie koherencji	86
2.5. Jakość życia – interdyscyplinarność definicji	89
2.5.1. Konceptualizacja i operacjonalizacja kategorii „jakość życia”	90
2.5.2. Psychologiczne elementy jakości życia w szkolnej edukacji zdrowotnej	95
2.5.3. Socjologiczne i ekonomiczne ujęcie jakości życia	101
2.5.4. Jakość życia uwarunkowana zdrowiem ucznia	103
2.5.5. Pedagogiczne ujęcie jakości życia w edukacji zdrowotnej	109

Rozdział III

PROCES SZKOLNEJ EDUKACJI ZDROWOTNEJ A JAKOŚĆ ŻYCIA	117
3.1. Antropologiczne podstawy szkolnej edukacji zdrowotnej	117
3.1.1. Uczeń w szkolnej edukacji zdrowotnej	119
3.1.2. Rodzina i szkoła w edukacji zdrowotnej ucznia	125
3.2. Aksjologia szkolnej edukacji zdrowotnej	131
3.2.1. Szkolna edukacja zdrowotna ukierunkowana na wartości	131
3.2.2.1. Zdrowie jako wartość	135
3.2.2.2. Jakość życia jako kategoria aksjologiczna	141
3.2.2.3. Wartości konstytuujące jakość życia ukierunkowaną na zdrowie	141
3.2.2.4. Aksjologiczna struktura jakości życia w edukacji zdrowotnej	148
3.3. Teleologiczne założenia szkolnej edukacji zdrowotnej	155
3.3.1. Cele i zadania edukacji zdrowotnej w oparciu o „teorię warstwicową” S. Kunowskiego	157
3.3.2. Nauczyciel edukatorem zdrowia w szkole	162
3.3.3. Metody pracy nauczyciela i ucznia	167

Rozdział IV

SZKOŁA PROMUJĄCA ZDROWIE – INTENSYFIKACJA SZKOLNEJ EDUKACJI ZDROWOTNEJ UKIERUNKOWANEJ NA JAKOŚĆ ŻYCIA	173
4. 1. Promocja zdrowia w szkole uzupełnieniem edukacji zdrowotnej	173
4.2. Koncepcja Szkoły Promującej Zdrowia	177
4.3. Strategia, organizacja i działania Szkoły Promującej Zdrowie	186

Rozdział V	
METODOLOGICZNE PODSTAWY BADAŃ WŁASNYCH	195
5.1. Cel badań, problemy badawcze i hipotezy w badaniach pedagogicznych nad jakością życia	195
5.2. Zmienne i wskaźniki jakości życia w odniesieniu do szkolnej edukacji zdrowotnej	201
5.3. Metody i narzędzia badawcze wykorzystane w badaniach własnych	203
5.4. Dobór osób badanych i organizacja badań własnych	208
Rozdział VI	
DOSKONALENIE JAKOŚCI ŻYCIA UCZNIÓW W ŚRODOWISKU SZKOLNYM	211
6.1. Jakość życia jako kategoria dynamiczna - związek realizacji edukacji zdrowotnej z samooceną jakości życia	211
6.2. Charakterystyka badanych grup uczniów, nauczycieli, rodziców, pielęgniarek/higienistek szkolnych	212
6.3. Rozumienie jakości życia przez uczniów na poszczególnych etapach edukacji	221
6.4. Aspekty zdrowia w kontekście jakości życia - samoocena badanych uczniów	244
6.4.1. Zdrowie fizyczne	244
6.4.2. Zdrowie psychiczne	255
6.4.3. Zdrowie społeczne	274
6.4.4. Zdrowie duchowe	284
6.5. Rola nauczycieli poszczególnych przedmiotów szkolnych w doskonaleniu jakości życia uczniów	298
6.5.1. Pojęcie „zdrowie” w opinii badanych nauczycieli	299
6.5.2. Samoocena zadowolenia nauczycieli z obecnego życia	303
6.5.3. Rola nauczycieli w doskonaleniu jakości życia w wymiarze zdrowia: fizycznego, psychicznego, społecznego i duchowego ...	304
6.6. Rodzina środowiskiem wspomagającym działania szkolnej edukacji zdrowotnej w doskonaleniu jakości życia (współpraca szkoły z rodzicami)	315
6.6.1. Ocena działań szkoły w zakresie doskonalenia jakości życia uczniów	318

6.7. Pielęgniarka/higienistka szkolna, osobą wspierającą działania szkoły z edukacji zdrowotnej w zakresie profilaktycznej opieki zdrowotnej uczniów	327
6.7.1. Pielęgniarka/higienistka szkolna rzecznikiem zdrowia w szkole	328
6.7.2. Pomoc specjalistyczna pielęgniarki/higienistki szkolnej w doskonaleniu jakości życia uczniów	330
Rozdział VII	
W KIERUNKU SZKOŁY DOSKONALĄCEJ JAKOŚĆ ŻYCIA	337
7.1. Skuteczność szkolnej edukacji zdrowotnej w zakresie doskonaleniu jakości życia uczniów – weryfikacja hipotez postawionych w pracy	339
7.2. Edukacja zdrowotna ukierunkowana na doskonalenie jakości życia – mocne i słabe strony pracy szkół	347
Zakończenie	369
Bibliografia	375
Health education in schools with specific reference to students life quality development. Summary	401
Spis schematów, tabel, wykresów	405
Aneksy	409
Indeks osób	465